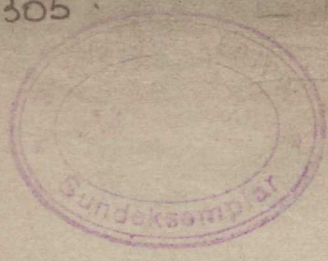

D. 14305

E. 12550

Mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite müügi määrus.

Alus: Väljaspool apteekede mürgiste ja kange-
mõjuliste ainete müügi seaduse § 2 (RT. 51—
1930) ja Rähva tervishoiu korraldamise sea-
duse § 4 p. p. 24 ja 27 ja § 39 (RT 2—1928).

*An 935
Mürgiste*

Fr. R. Krentsevaldi
nim. ENSV Riiklik
Raamatukogu

2-179.040

E. GÜNTHER
TALLINN, TARTU, VILJANDI

F-ma Th. Awendt, Dunkri II. Tel. 435-63

1935

1808

E. Günther

Asutatud 1854.

Rohu- ja värvi-kauplused

Tartu

Kaubahoov 26.

Telef. 9-52.

Tallinn

Kuninga 8.

Telefon 426-80.

Viljandi

Tartu tän. 9.

Telef. 2-12.

Maaldri värvid, lakid, värnits, } Kõrges headuses.
tärpentiin, liim, pintslid j. n. e. } Suures valikus.
Odavad hinnad.

Parfümeeria ja kosmeetilised kaubad.

Majapidamise tarbed.

E. GÜNTHER'I üle Eesti tuntud must riidevärv

„Uus-Must“

ja teised riidevärvid pakkides igas varjundeis.

Nõudke ainult E. Günther'i riidevärve.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite müügi määrus.

Avaldatud R. T. nr. 16 — 1933.

§ 1. Mürgiste taimekaitsevahenditega ja kahjurite tõrjevahenditega, mis kuuluvad väljaspool apteeke mürgiste ja kangemõjuliste ainete müügiseaduse § 1 tähendatud nimekirjadesse või sisaldavad nendes nimekirjades tähendatud aineid, võivad kaubelda väljaspool apteeke ainult need isikud, firmad ja asutised, kes on saanud selleks loa tervishoiu- ja hoolekandevalitsuselt.

Luba antakse kokkuleppel Põllutöoministeeriumi põllumajanduse osakonnaga. Loa saanud isikute, firmade ja asutiste nimed avaldab tervishoiu- ja hoolekandevalitsus Riigi Teatajas.

§ 2 Firmad ja asutised, kes saavad loa kauplemiseks mürgiste taimekaitsevahenditega ja kahjurite tõrjevahenditega, peavad teatama tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele isiku nime, kes vastutab mürgi müügi eest ja kirjutab ostutõendustele alla (§ 9). Niisuguseks isikuks võib olla müügikohapidaja või juhataja, või vastava eriharidusega isik.

§ 3. Kui apteegid soovivad müügil pidada ja müüa taimekaitsevahendeid, rottide ja hiirte tõrjeks määratud murke ja mürgiseid preparaate selle määruse alusel, tuleb nendel sellest teatada tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele ja täita selle määruse nõudeid.

Nendel ei ole keelatud müügil pidada ka oma valmistatud preparaate, kui need preparaadid vastavad § 4 tähendatud vahenditele ja käesoleva määruse tingimustele.

Peale apteekide on mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite valmistamine müügi tarbeks lubatud ainult ülikooli entomoloogia ja fütopatoloogia katsejaamale, farmatsöötistele laboratooriumidele ja tervishoiu- ja hoolekandevalitsuselt selleks lubatud erilaboratooriumidele.

Määruses tähendatud vahendite valmistamine ja müük eluruumides on keelatud.

§ 4. Taimehaiguste ja kahjurite tõrjeks määratud mürgistest ja kangemõjulistest ainetest ja eripreparaatidest on käesoleva määruse alusel müügile lubatud silmapaistvalt värvitult ja kindlalt pakitult järgmised:

Areginal (sisaldab neljasliskloorissüsi-
nikku).
Arseenpasta (s. 5% arseenishapet).
Asool (s. 5% arseenishapet).
Baariumkarbonaadi preparaadid.
Ceresan (s. elavhõbedat).

Cyprodyl (s. kaltsiumarsenaati).
Cyanogas (s. tsüaanvesinikhapet ehk si-
nihapet).
Elafrosin (s. vaskarsenaati).
Fosforpasta ehk -taigen, -või (s. kollast
fosfori).

Fruktus-roheline [s. vaskarsenaati].
Fusariol (s. elavhõbedat).
Gralit (s. kaltsiumarsenaati).
Germisan (s. elavhõbedat).
Hercynia (s. kaltsiumarsenaati).
Hiireleib (s. baariumkarbonaati).
Kaltsiumarsenaat.
Kasoraan (s. arseeni).
Lucifer-Nikotin (s. 95—98% nikotiini).
Lucifer-Nikotin-sulfat (s. 40% nikotiini).
Meritol (s. kaltsiumarsenaati).
Nikotiinsulfaat (s. 40% nikotiini).
Nosprasiit (s. vaskarsenaati).
Nosprasiin (s. vaskarsenaati).

Rüters (s. fluornaatriumi).
Silesia roheline (s. vaskarsenaati).
Solbar (s. baariumi).
St. Urbani roheline (s. vaskarsenaati).
T. — gaas (s. sinihapet)
Tillantiin (s. elavhõbedat).
Tutan (s. elavhõbedat).
Urania roheline (s. vaskarsenaati).
Uspulun (s. elavhõbedat).
Uspulun-Universal (s. elavhõbedat).
Zelio-ivad (s. talliumsulfaati).
Zelio-pasta (s. talliumsulfaati).
Zyklo (s. sinihapet).

Tarbekorral täiendatakse nimekirja, kokkuleppel põllumajanduse osakonnaga, uute Tartu ülikooli juures proovitud ainete ja preparaatidega.

§ 5. Nimekirja võetud ainete ja preparaatide sisseveol esitavad müügikohad tolliasutustele tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse loa mürgiste taimekaitsevahenditega ja kahjurite tõrjevahenditega kauplemiseks.

§ 6. Mürgiseid taimekaitsevahendeid ja kahjurite tõrjevahendeid võivad müügiloa saanud isikud, firmad ja asutised müüa ainult tegelikult taimehaiguste ja kahjurite tõrjeks.

§ 7. Lastele alla 16 aastat, vaimuhaigetele, nõrgamõistuslistele ning teadupärast usaldustväärimate isikutele on mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite müümine keelatud.

§ 8. Müügikohad on kohustatud pidama vastava maa- või linnaarsti või linnaarsti õigustega aleviarsti poolt kinnitatud sellekohast nõõritud mürgiraamatut, kuhu kantakse sisse kõik mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite ostud ja müügid.

§ 9. Mürgiseid taimekaitsevahendeid ja kahjurite tõrjevahendeid antakse müügikohast välja ainult ostja allkirja vastu, kusjuures täidetakse sellekohane mürgi ostutõendus ühes kahe äraakirjaga. Originaal-eksemplar sellest jääb müüjale tõenduseks mürgiraamatu juurde; ühe äraakirja saab ostja, kuna teise äraakirja on müügikoht kohustatud saatma teadmiseks selle maa- või linnaarstile, või linnaarsti õigustega aleviarstile, kelle administratiiv tegevuse piirkonnas asub ostja. Ostjal tuleb mürgi ostutõenduse äraakiri kuni mürgi lõpliku tarvitamiseni alal hoida.

Posti kaudu mürgise taimekaitsevahendi või kahjurite tõrjevahendi tellimisel kleebitakse tellija poolt alla kirjutatud tellimine mürgi ostutõenduse juurde.

§ 10. Maa- või linnaarst kui ka linnaarsti õigustega aleviarst kontrollib igal aastal oma administratiiv tegevuse piirkonnas asuvaid mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite müügikohti, nendes peetud mürgiraamatuid ja mürgiraamatute juurde kuuluvaid ostutõendusi.

§ 11. Mürgiseid taimekaitsevahendeid ja kahjurite tõrjevahendeid võib selle määruse alusel välja anda:

- 1) plekk, puu või klaasnõudes, mis on kindlalt suletud;
- 2) pappkarpides, mis on paberiga kindlasti kinni kleebitud, või
- 3) muudes kindlates pakistes.

Mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite pakis peab kandma:

- 1) silmapaistvat pealkirja „Ettevaatust, kange mürk!
Ainult taimekaitse (või kahjuri tõrje) otstarbeks“;
- 2) sisaldava mürgi või mürkide nimetuse;
- 3) valmistaja nime ja aadressi.

§ 12. Mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite müügikohad on kohustatud andma mürgi ostjatele:

1) õpetuse mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite tarvitamiseks ja hoiatavad juhtnõõrid õnnetuste ärahoidmiseks (võimaluse puhul ka valmistaja või müügikoha enese koostatud paljundatud tarvitamise õpetused ja juhatused mõne eripreparaadi kohta),

2) vastava taimekaitsevahendiga või kahjuri tõrjevahendiga mürgitamise tunnused ja esimese arstiabi õpetuse mürgituse korral.

§ 13. Mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite laoruum tuleb müügikohtades eraldada kindlate vaheseintega muudest ruumidest ja kaupadest, varustada pealkirjaga „mürgiruum“ ja surnupealuu kujutusega ning hoida lukustatult. Seal peab sündima ka mürkide kaalumise ja pakkimise, kui need on vajalikud. Väikeste valmis pakitud tagavarade juures võib pidada mürgiseid taimekaitsevahendeid ja kahjurite tõrjevahendeid ka muude kaupade müügiks määratud ruumides, kuid eraldi muudest kaupadest, kas lukustatud erikapis, mille uksele on pealkiri „mürgikapp“ ja surnupealuu kujutus, või lukustatud erikastis, mille kaanel on pealkiri „mürgikapp“ ja samasugune kujutus.

Apteekides ja laboratooriumides hoitakse mürgiseid taimekaitsevahendeid ja kahjurite tõrjevahendid mürgikappides.

§ 14. Mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite müük kindlalt pakkimata kujul sünnib korras nagu see on ette nähtud. Väljaspool apteeke mürgiste ja kangemõjuliste ainete müügi määruks (RT 57—1930).

§ 15. Käesolev määrus hakkab maksma 10 päeva pärast avaldamist. Samast ajast kaotab maksvuse Mürgiste taimekaitsevahendite müügi korralduse määrus (RT 38—1932).

Hariduse- ja sotsiaalminister H. Kukke.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor dr. Mõttus.

Mürgiraamatu Ostja nimi: .....
 järjekorra nr. Mürg tarvi-
 tamise koht ..... maal (linnas)
 ..... vallas (tänaval)
 ..... külas (maja ja nr.)

Mürgi ostutõendus.

Olen ostnud Firma E. Güntherilt .....

taimehaiguste või kahjurite tõrjeks.

Taimkaitsevahendi või kahjurite tõrjevahendi nimetus.	Arv	Hind	Märkused
Kaltsiumarsenaat			
.....			
.....			

Tõendan, et olen isiklikult vastu võtnud ja kohustan enne mürgi pakise avamist hoolega läbi lugema: 1) Õpetuse mürgiste taimkaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite tarvitamiseks ning hoiatavad juhtnõupid õnnestuste ärahooldamiseks ja 2) Mürgiste taimvahenditega mürgitamise tunnused ja esimese arstiabi õpetuse mürgituse korral, ning vastutan kõigi nende tagajärgede eest, mis võivad tulla nimetatud mürgiga ettevaatamata ümberkäimisest või hoiatavate juhtnõupid mittetäitmisest.

Nimetatud mürgise taimkaitsevahendi (kahjurite tõrjevahendi) omadusi teades, kohustan selle eest hoolitsema, et mürk teiste isikute kätte et satu ja et seda mürki muuks otstarbeks et tarvitata, milleks ta on määratud.

Märkus 1. Mürgi ostu tõendus tuleb ostjal kuni mürgi lõpliku tarvitamiseni alal hoida ja tarvituse korral mürgi tarvitamisõiguse tõestamiseks ette näidata.

Märkus 2. Posti kaudu mürgise taimkaitsevahendi või kahjuri tõrjevahendi tellimise korral loetakse ostja allkirjaks tellija poolt tellimisel antud allkiri.

.....
 (ostja allkiri)

Address: .....

Müügi eest vastutab: .....

Õpetus taimekaitsemürkide tarvitamiseks ja hoiatavad juhtnöörid õnnetuste eemalhoidmiseks.

1. Mürgiseid taimekaitsevahendeid ei tule edasi anda teistele isikutele, vaid ostja poolt isiklikult või tema otsesel järelevalvel ainult taimekahjurite või taimehaiguste hävitamiseks tarvitada kinnipidades käesolevast tarvitamise õpetusest ja selle hoiatavatest juhtnööridest.

2. Isikutele, kellel on lahtised haavad katmatuil kehaosadel, samuti ka lastele alla 16 aasta, vaimuhaigetele, nõrgamõistuslistele kui ka teadupärast usaldustväärimate isikutele ei tule lubada mürgiste taimekaitsevahenditega töötamist.

3. Mürgiseid taimekaitsevahendeid ei tule hoida, kaaluda, segada jne. elu- ja toidutagavara ruumides ning köögis; neid tuleb hoida töövaheaegadel (söömaajal, öösel) lukustatud kastis või ruumis, et hoida ära nende sattumist kõrvaliste isikute kätte. Mürginõudele tuleb kleepida või kinnitada nähtav pealkiri „Kange mürk“!

4. Mürgiste taimekaitsevahendite pakkimise vahendid (nagu kotid, kastid jne.) tulevad kohe peale tühjendamist kas ära põletada või maasse kaevamisega kahjutuks teha, põletamist ei tule toimetada ahjus, kus valmistatakse toite. Maasse kaevamist ja põletamist ei tule ette võtta vee allikate läheduses.

5. Mürgiste taimekaitsevahenditega töötamisel tarvitatud riistad, nagu vanker, kaalud, jne., tulevad kohe hoolikalt puhastada, puust riistu, nagu lusikad, tünnid, toobrid, panged jne., ei tohi enam inimeste ega koduloomade toitude ja jookide juures tarvitada.

6. Taimekaitsevahendeid, mis arseeni kõrval sisaldavad ka tina ja üldse tinasisaldavaid aineid, ei tule tolmutamiseks sugugi tarvitada.

7. Mürgituse tagajärjel lõppenud loomad, nagu rotid, hiired, varblased jne., tulevad sügavale maasse kaevamisega kahjutuks teha. Maasse kaevamist ei tule ette võtta vee allikate läheduses.

8. Mürgiste taimekaitsevahenditega tolmutamine või pritsimine on lubatav järgmiste taimede juures ja ainult järgmistel tingimustel:

- a) taimede juures, mis kasutatakse haljasväetiseks igal ajal,
- b) viljapuude ja marjapõõsaste juures peale õitsemise lõppemist ning peale saagi koristamist, pritsimine ja tolmutamine on keelatud 4 nädala jooksul enne saagi koristamist.
- c) ilupuude juures kogu aasta, väljaarvatud õitsemise aeg,
- d) kartuli ja mädarõika juures, kui nende pealseid loomadele söödaks ei tarvitata, kogu kasvuajal,

- e) peedi, naeri, kaalika, kurgi sibula, herne, oa, kõrvitsa, siguri ja lina juures kogu kasvuajal, väljaarvatud 4 viimast nädalat enne saagi koristamist,
- f) kapsaste juures kuni pea loomiseni,
- g) humala juures kuni õitsemiseni,
- h) kõrsvilja juures kuni õitsemiseni, välja arvatud juhused, kus seda haljastoiduna kasutatakse,
- i) arstirohutaime juures ainult siis, kui lehed ja varred kasutamist ei leia, ja nimelt:
  - 1) kogu kasvuajal, kui ainult juured arstirohuks kasutatakse.
  - 2) kuni õitsemiseni ja peale saagi koristamist, kui vili ja seemned kasutamist leiavad,
  - 3) kuni 4 nädalat enne õitsemist ja peale saagi koristamist, kui õied ja õiepungad arstirohuna kasutatakse.

9. Kõigil ülejäänud juhustel ja p. 8 nimetamata kultuurtaimede juures, nagu salat, spinat, rabarber, redis, porgand, petersill, seller, spargel jne., on mürgiste taimekaitsevahenditega pritsimine ja tolmutamine kõvasti keelatud.

10. Mürgiste taimekaitsevahendite tarvitamine on lubatud viljapuu ja teiste aiataimede kultuurides, kus alusviljana heina kasvatakse, 4 nädalat enne heina tegemist, kui pritsimise või tolmutamise juures mürk sattub p. 8 loetletud taimedele, siis tuleb nimetatud punkti tingimustest täpselt kinni pidada.

11. Mürgiste taimekaitsevahenditega pritsitud või tolmutatud istikute müügi juures tuleb ostjale sellest teatada.

12. Mürgiste taimekaitsevahenditega (ka vasevitriooli lahusega) pritsitud või tolmutatud taimete lehti ei tohi söögiks tarvitavate ainete sissepakkimiseks kasutada.

13. Mürgiste taimekaitsevahenditega pritsitud seemet ei tohi enam söögiks tarvitada, samuti on sarnaste terade jahvatamine keelatud.

14. Aedades ja põllul, samuti üksikute puude ja põõsaste juures, mis asuvad avalikkude teede ääres ja mis on mürgiste taimekaitsevahenditega pritsitud või tolmutatud, tulevad nähtavale kohale üles seada lauakesed hoiatusega: „Ettevaatust! Taimed on mürgitatud!”

Mürgiste taimekaitsevahenditega mürgitamise tunnused ja esimese arstiabi õpetus mürgituse korral.

Mürgised taimekaitsevahendid kuuluvad mürgisisalduse poolest peamiselt ühte järgmistest rühmitustest:

1) arseenisisaldavad, 2) elavhõbedaühendustsisaldavad, 3) fosforisisaldavad, 4) tsüaanvesinikusisaldavad ja 5) strühhniinisaldavad.

Tuleb ette ka arseeni ja elavhõbeühendi segusid, mida peetagu silmas esimese abi andmisel. Taimekaitsevahendite tarvitamisel tuleb teadlik olla, millist mürki või milliseid mürke vahend sisaldab. Need teated peavad leiduma mürgi pakisel.

1) Tunnused ja esimene arstiabi äkilisel mürgitusel arseeniga.

Mürgitatu tunneb metallimaiku suus ja et kurk kuivaks jääb ning põletab, milline tunne levineb maoni. Siis hakkab ta tundma kanget joogijanu ja pööritust, millele järgneb oksendamine, sagedasti sapi ja verega. Mõne tunni pärast tekkib kange kõhuvalu ja kõht läheb lahti. kolerataolise nähtega: väljaheited on riisileemetaolised. Kehas on jõuetusetunne

Niipea kui mürgituse kahtlus olemas on, tuleb kohe saata arsti järele teatega, millise mürgitusega võib olla tegemist. Kuni arsti tulekuni tuleb haigele sisse anda põletatud magneesiat veega piimaks hõõrutult supilusika viisi. Apteegist tuleb nõuda arseenika vastumürki (antidotum arsenici), mida tuleb läbiloksutada ja sisse anda supilusika-haaval väikeste vaheaegade järele. Samuti tuleb võtta apteegist lubjavett ja seda peale vastumürgi sisseandmist piimaga segatult sisse anda.

2) Tunnused ja esimene arstiabi äkilisel mürgitusel elavhõbeda ühendiga (näit. sublumaadiga).

Ilanahkade põletised, süljejooks, valu söögitorus ja maos, oksendamine. Metalliline maitse suus.

Kuni arsti tulekuni anda mürgitatule juua piima või munavalget veega kokkuklopitult. Ka põletatud magneesia veega segatult on elavhõbeda ühendite vastumürgiks. Samuti sooda vees. Kui muud käepärast ei ole, võib puutuhka võtta, vees ringi liigutada, leotis läbi lapi kurnata ja mürgitatule juua anda.

3) Tunnused ja esimene arstiabiandmine äkilisel mürgitusel fosforiga.

Mao ilanahkade ärritus ja põletised kutsuvad alguses esile oksendamise. Väljaoksendatud massid lõhnavad küüslaugutaoliselt ja hiilgavad pimedas. Hiljem tekivad valud.

Kuni arsti tulekuni tuleb sisse anda sinist silmakivi (vasesulfaati ehk vasevitriooli) noatsatäis klaasi vee sees vedelaks tehtult, see ajab oksele, hapendab aga ühes fosfori kahjutuks ja katab vase kihiga. Kui käepärast lahtiselt seisnud vana vaigustunud tärpentiinõli, võib ka seda tilkade haaval veega sisse anda. Lahtistamiseks tuleb anda kõhulahtitegevaid soolasid või pulbreid. Rasvaseid õlisid, muuseas ka riitsinus- ehk kastoorõli, ei tohi anda, sest need õlid teevad fosfori vedelaks ja suurendavad seeläbi hädaohtu. Ka piima ei tule oma rasvasisalduse pärast anda.

4) Tunnused ja esimene arstiabi äkilisel mürgitusel tsüaanvesinikuga.

Tsüaanvesiniku ehk sinihappe kohta annab hoiatavat teadet tema mõrumandililõhn. See aine on kõige hädaohtlikum tuntud mürkidest.

Kuni arsti tulekuni viia haige värske õhu kätte ja teha temale kunstlikku hingamist. Sisse anda kloorlubja vett (teelusikatäis klaasi vee peale, läbi segada), millisse on tilgutatud mõni tilk soolhapet, vesiniku ülihapendi lahust. Keha ülevalada külma veega ja kehale panna sinepiplaastreid. Sisse anda kanget kohvi

Suurema mürgituse juures jääb igasugune abi hiljaks.

5) Tunnused ja esimene arstiabi äkilisel mürgitusel strühniiniga.

Kui on mürgitus tekkinud taimekaitsevahendiga, mis sisaldab strühniini, äärmiselt mõruda maitsega ainet, mis kutsub esile kogu kehas krambid, siis tuleb kuni arsti tulekuni kõige pealt selle eest hoolitseda, et mürgitatu mürgi välja oksendaks, andes temale sisse noaotsatäis sinist silmakivi ehk vasesulfaati (vasevitrooli) vees lahustatult, ja vastumürgiks tanniini vees lahustatult. Tanniini puudusel — kuusekoorkeedist, kanget kohvi või teed.

Iga mürgitusekahtluse puhul kutsuda viivitamata arst, temale teatades, millise mürgiga on tegemist, et arst võiks aegsasti astuda sammusid mürgitatu päästmiseks ja vastavate abinõude ja vastumürkide kaasavõtmiseks.

An 935 / Murgiste